

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı: 3336
Tarih: 08.08.2019

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
KÜTÜPHANE VE ARŞİV
HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI
Tarih: 08.08.2019
Sayı: -120.10-E.00000518102

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de yargısız infazlara yol açan cezasızlıkların engellenmesi için gerekli çalışmaların yapılması ve yargısız infazların önlenmesi amacıyla Anayasa’nın 98 inci maddesi ve Meclis İçtüzüğü’nün 104 üncü ve 105 inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Mensur Işık

Muş Milletvekili

GEREKÇE

Yargısız infaz bir yasal otoritenin ya da mahkemenin izni olmadan verilen fiziksel cezalandırmaya konulan isimdir. Genel olarak tehlikeli derecede yıkıcı bir etkiden kurtulmak isteyen bir devlet organı tarafından uygulanabilir. Yargısız infaz kavramının bir özelliği de hükûmetlerin gerek duydukları zaman bir kişiyi yargı organınca yargılanmaksızın suçlu bularak ve cezayı infaz ederek kendi yasalarına uymamalarıdır. Yargısız infaz, ölüm mangaları kullanan totaliter ve diğer baskıcı rejimlerin tipik bir unsuru olarak nitelendirilir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 17. Maddesi’nde; “Herkes, yasama, maddî ve manevî varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Tıbbî zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz, rızası olmadan bilimsel ve tıbbî deneylere tâbi tutulamaz. Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tâbi tutulamaz.” şeklinde yaşanabilecek yargısız infazların önüne geçmek amacıyla bir düzenleme yer almaktadır.

Anayasanın yanı sıra Türkiye, 12 Ağustos 1988 tarihinde İşkence ve Diğer Zalimane, Gayri İnsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Sözleşme’yi (İKS) ve 27 Eylül 2011 tarihinde de Ek İhtiyari Protokolü’nü onaylamıştır. Önemli aşama teşkil eden bu gelişmeler, önleyici bir takım ulusal mekanizmaların oluşturulması gerektiği anlamına gelmektedir. Ancak söz konusu yükümlülüğün zamanında yerine getirilmesi önem arz etmektedir. Türkiye henüz Bütün Kişilerin Zorla Kaybedilmeden Korunmasına Dair Uluslararası Sözleşme’ye taraf olmadığı gibi Roma Statüsünü de kabul etmiş değildir. Avrupa Konseyi kurallarında ağır ihlaller şu biçimde sıralanmıştır: 1. Yargısız infazlar; 2. Yaşam veya sağlığı ciddi bir şekilde riske eden ihmaller; 3. Kolluk kuvvetleri, infaz koruma memurları veya diğer kamu görevlileri

E.00000518102

tarafından işkence veya insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele; 4. Zorla kaybetmeler kaçırma; 6. Kölelik, zorla çalıştırma veya insan ticareti; 7. Tecavüz (cinsel saldırı) veya cinsel taciz, 8. Aile içi şiddet bağlamında meydana gelen saldırılar dahil ciddi fiziksel saldırı; 9. Konut ve malvarlığını kasten yakma.

Kamuoyuna yansıyan raporlara göre yargısız infazlar, Türkiye tarihinde genel itibariyle zorla kaçırılma ile gerçekleşen bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Türkiye’de zorla kaybetme pratiklerinin insanlığa karşı suçun tanımını gerçekleştirecek biçimde yaygın ve sistematik bir saldırının bir parçası olarak - Roma Statüsü’ndeki tanımıyla bir “devlet politikası” dahilinde işlendiği iki dönem söz konusu: 1) 12 Eylül darbesi ve sıkıyönetim rejimi dönemi, 2) olağanüstü hal rejiminin yürürlükte olduğu 90’lı yıllar.

Tüm bu uluslararası ve ulusal hukuki düzenlemelere rağmen yargısız infazların cezasız bırakılması sonucu, 14 Nisan 2019 Pazar günü sabaha karşı 04.00 sularında Diyarbakır Sümerpark civarında polis memuru K.B. tarafından açılan ateş sonucu başından vurularak yaşamını yitiren 20 yaşındaki Recep Hantaş, son dönemde kamuoyuna yansıyan yargısız infaz örneklerinden biri olarak karşımıza çıkmıştır.

27 Mart 2015’te kabul edilen 69 maddeden oluşan, Kamuoyunda "İç Güvenlik Paketi" olarak da bilinen, Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu, Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun yargısız infazların daha da önünü açmaktadır. Paketin 4. Maddesi, polisin, kendisine veya başkalarına, işyerlerine, konutlara, kamu binalarına, açık veya kapalı alanda molotof, patlayıcı ve benzeri silahlarla saldıranlara veya teşebbüs edenlere karşı silah kullanabilmesini sağlamaktadır. Bu kapsamda, yargısız infazların engellenmesine dair araştırma yapılması ve yargısız infazlara karşı çözümler bulunması amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasını talep ederim.

1	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	Tulay.
2	KEMAL PEKÖZ	ADANA	Kemal.
4	BERDAN ÖZTÜRK	AĞRI	Berdan.
5	DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR	AĞRI	Dilay.
6	FİLİZ KERESTECİOĞLU	ANKARA	Filiz.
7	KEMAL BÜLBÜL	ANTALYA	Kemal.
8	AYŞE ACAR BAŞARAN	BATMAN	A. Acar.
9	NECDET İPEKYÜZ	BATMAN	Necdet İpekyüz.
10	MEHMET RÜŞTÜ TIRYAKI	BATMAN	M. R. Tiryaki.
11	FELEKNAS UCA	BATMAN	Feleknas Uca.
12	ERDAL AYDEMİR	BİNGÖL	Erdal.
13	SALİHE AYDENİZ	DİYARBAKIR	Salih.
14	MUSA FARISOĞULLARI	DİYARBAKIR	M. Farisoğulları.
15	SEMRA GÜZEL	DİYARBAKIR	Semra.
16	HİŞYAR ÖZSOY	DİYARBAKIR	H. Özsoy.
17	GARO PAYLAN	DİYARBAKIR	G. Paylan.
18	İMAM TAŞÇIER	DİYARBAKIR	İ. Taşcier.
19	REMZİYE TOSUN	DİYARBAKIR	R. Tosun.
20	ŞEVİN ÇOŞKUN	MUŞ	Şevin.